

Somnis o la poètica visual de les paraules.

20 aquarel·les de Gemma Goday interpreten el relat oníric del filòsof Walter Benjamin.

Al bell mig del call jueu, en el cor mateix del Museu Bonastruc ça Porta que porta el nom de l'insigne rabí Moixé Ben Nahman, doctor, poeta i estudiós de la Càbala i el Talmud, la saviesa del qual va traspasar les fronteres i el temps expandint-se pel i més enllà del món jueu, presentem com no podria ser en un indret més adient i meravellós, aquest sentit homenatge al filòsof alemany d'origen jueu, Walter Benjamin.

Tots sabem com Benjamin va ésser una de les personalitats més rellevants de la filosofia del segle XX en una època com la que vivim avui, a la primera meitat del segle XXI, convulsa i tràgica per les actuals guerres que escampen l'horror i la ignominia humana arreu del món. Per això és de tanta ajuda i esperança la veu dels intel·lectuals, filòsofs, savis, científics i artistes per seguir avançant pel camí de la vida d'aquest món terrenal que coneixem.

Avui, com dèiem, amb la voluntat de retre homenatge a Benjamin, l'artista Gemma Goday presenta una singular exposició concebuda a partir d'un recull de relats onírics de l'insigne filòsof alemany aplegats sota el títol de *Somnis*. Es tracta de vint poemes plàstics amb els quals Goday transposa les paraules en imatges pictòriques fent visuals els somnis que s'hi expressen.

Gemma Goday que viu i treballa a Port Bou, - on es troba la tomba i el memorial *Passatges de Dani Karavan*, dedicat a Walter Benjamin -, té una consolidada trajectòrica artística que ha evolucionat de la pintura al *collage*, de la representació *sur le motif* a la interpretació més íntima de tot allò que la inspira, i ha assolit una plàstica abstracta i incorporat fins a l'*art trouvé* en les seves últimes creacions. Ara, descobreix en els mots de Benjamin, una poètica que ella revela en formes i colors i de la qual es despren allò secret, silent i invisible que contenen les paraules.

Són vint composicions líriques pintades a l'aquarel·la com no podia ésser amb cap altra tècnica – em confessa l'autora- doncs emergeixen del paper amb l'espontaneïtat alliberada de l'aigua i el color i apareixen amb el mateix encanteri amb que ens sorprenen els somnis. En elles, tan rellevant és el fons com les formes claus que s'hi representen immerses; i és l'ambient que ho embolcalla tot el que transmet el misteri inherent als somnis. Així, ens, elements i personatges essencials d'un relat: la lluna, el vent i els fantasmes; les cases i el laberint d'escalas; la Julia i l'Emperador,... apareixen quasibé en suspensió, ingràvids en un univers infinit, el del fons abstracte que repta la làmina i continua desafiant-la, més enllà del marc, impossible de limitar aquest espai que no és altre que el de la imaginació més pura, l'onirisme inconscient.

Per entendre i penetrar en el contingut i la intenció dels somnis de Benjamin (recull i edició de Berkhand Lindner) em remeto al text del filòsof i professor Gonçal Mayos escrit pel catàleg de l'exposició en el qual podem llegir:

Benjamin “tracta els somnis com apertures culturals per a mostrar, analitzar i aprofundir fenòmens i mostren un imaginari, un inconscient i una libido molt menys torturats i dotats d'una elegància extrema” I afegeix i personalment subratlla “Potser aixeca acta de la crònica incapacitat dels homes de cultura per evitar barbàries i guerres. (...) I més que parlar de la seva persona, parla de la societat i de la cultura amb gran lucidesa”.

I és així com en un dels somnis, l'emperador és a punt d'ésser jutjat. A la sala, només hi ha una tarima i una cadira. Al davant es col·loquen els testimonis. Un d'ells, és una mare amb la seva filla. Explica que la guerra declarada per l'emperador l'ha arruïnat.

Sí, com escriu Mayos. "Benjamin és el contemplador i erudit estudiós que amb una aguda reflexió cultural- com un calidoscopi- posa de manifest infinitat de signes característics de la condició humana". Vet aquí, com la força d'aquest somni té el seu sentit més punyent en la més recent actualitat.

Gemma Goday transposa els somnis en vint poemes plàstics de composició lliure. Escull referents visuals que són elements claus d'una narració, la mirada els recorre, es desplaça d'un a l'altre i recomposa un relat tan oníric com enigmàtic. I és així com nosaltres, espectadors, som l'últim artífex del somni que hom imagina al ritme que el visualitza en el seu esdevenir.

La capacitat d'evasió és absoluta. I sota la omnipresència de la lluna, la llum tenyeix els somnis d'emocions fins a la fascinació que sentim pel seus enigmes.

Les obres de Gemma Goday es fan ressó de l'onirisme de Walter Benjamin i de totes aquelles experiències, situacions i moments que hom ha reprimit, desitjat, oblidat, recordat, pressentit... pel poder misteriós d'un somni, tal vegada, símil de l'art. I és així, sota l'aparent fragilitat amb què els somnis apareixen o s'esvaeixen, sentim la força i la permanència del seu impacte gràcies a l'expressió artística de les paraules i els colors.

Blanca Sala Reig.
Doctora en Art.